

Vastaus kirjalliseen kysymykseen KKV 138/2022 vp

Vastaus kirjalliseen kysymykseen Donetskin ja Luhanskin alueilla myönnettyistä biometrisistä passeista

Eduskunnan puhemiehelle

Eduskunnan työjärjestyksen 27 §:ssä mainitussa tarkoituksessa Te, Arvoisa puhemies, olette toimittanut asianomaisen ministerin vastattavaksi kansanedustaja Timo Heinosen /kok ym. näin kuuluvan kirjallisen kysymyksen KK 138/2022 vp:

Onko hallitus tietoinen Donetskin ja Luhanskin alueilta myönnettyjen passien turvallisuus-
huolista ja

täyttävätkö kyseiset passit Schengenin sopimuksen oikeuden tulla vapaasti EU:hun?

Vastauksena kysymykseen esitän seuraavaa:

Maahantuloon liittyviä uhkia arvioidaan jatkuvasti PTR-viranomaisten kesken. Viranomaiset seuraavat tilannetta ja vaihtavat tietoja uhka-arvioistaan ja yksittäisistä uhkatekijöistä sekä kansallisesti että kansainvälisten kumppanien kanssa. Ukrainan sodasta johtuvia uhkia, muun muassa passien turvallisuuskysymyksiä ja vieraan valtion yhteiskuntaa uhkaavaa toimintaa, on arvioitu yhdessä. Tarpeelliset operatiiviset ohjeet on annettu kaikille rajanylityspaikoille. Turvallisuusviranomaisten tiivis yhteistoiminta luo vahvan perustan estää laitonta maahantuloa ja ehkäistä yhteiskuntaa uhkaavaa toimintaa Suomessa.

Itärajan kautta saapuvien henkilöiden tulee täyttää kaikki maahantulon edellytykset maahan saapuessaan. Heillä tulee olla voimassa oleva matkustusasiakirja sekä viisumi tai oleskelulupa, mikäli sellaista edellytetään. Henkilöihin kohdistettavat rajatarkastukset on määritetty Schengenin rajasäännöstössä. Lainsäädäntö antaa rajatarkastajalle vahvan toimivaltuuden selvittää muun muassa matkan tarkoitus ja matkustajan taustatiedot.

Rajatarkastuksen yhteydessä selvitetään kolmannen maan kansalaisen lähtöpaikka ja määränpää, suunnitellun oleskelun tarkoitus sekä tarkastetaan tarvittaessa näiden tueksi esitetyt asiakirjat. Rajatarkastusten tukena hyödynnetään kansallisia, eurooppalaisia ja kansainvälisiä rekistereitä sekä yhteistyötä turvallisuusviranomaisten kesken.

Huomattava osa itärajan kautta Suomeen saapuvista henkilöistä on viisumivellisiä. Viisumihakemusta käsiteltäessä arvioidaan maahantulon edellytyksiä ja viisumihakijan mahdollisesti aiheuttamaa uhkaa jäsenmaiden turvallisuudelle. Viisumiharkinnassa tehtyjen selvitysten perusteella Suomen viranomaisilla on hyvä käsitys tulijoista ja heidän maahan tulon tarkoituksesta.

Schengen-valtiot ovat yhteisesti päättäneet kolmansien maiden kansalaisten liikkumisesta alueellaan ja tarvittavasta viisumista. Lisäksi kukin Schengen-valtio on päättänyt, mitkä matkustusasiakirjat kunkin valtion kansalaiselta hyväksytään maahan saavuttaessa. Tiedot ovat julkisesti saatavissa ulkoministeriön internet-sivuilla.

Venäjän passeilla Schengen-alueelle saapuvat henkilöt ovat viisumivellisiä. Venäjä myöntää Venäjän passeja myös miehittämillään alueilla. Suomi ei kuitenkaan hyväksy passeja, jotka on myönnetty 24.4.2019 jälkeen Ukrainan Donetskin ja Luhanskin alueen asukkaille, jotka asuvat Ukrainan hallituksen hallinnoiman alueen ulkopuolella, mikäli passinhaltija ei ole ollut Venäjän kansalainen ennen mainittua päivämäärää. Suomi ei myöskään hyväksy Venäjän Krimin tai Sevastopolin asukkaille myöntämiä passeja, ellei passinhaltija ole ollut Venäjän kansalainen ennen alueliitosta.

Ukrainan osalta matkustusasiakirjana Suomeen hyväksytään sekä Ukrainan biometrinen passi että vanha ei-biometrinen passi. Ukrainan biometrisellä passilla voi saapua Schengen-alueelle viisumivapaasti, mutta vanhalla ei-biometrisellä passilla matkustavalta edellytetään lisäksi viisumia. Donetskin ja Luhanskin alueella asuvat ukrainalaiset voivat hankkia Suomen hyväksymän passin Ukrainan viranomaisilta Ukrainan hallitsemalta alueelta. Separatistialueella myönnettäviä Luhanskin ja Donetskin kansantasavallan passeja Suomessa ei kuitenkaan hyväksytä. Rajatarkastuksissa ei ole toistaiseksi havaittu Luhanskin tai Donetskin alueella myönnettyjä passeja.

Allegro-junayhteydellä ovat voineet matkustaa vain Suomen ja Venäjän kansalaiset. Suurin osa Allegrolla maahan saapuneista on ollut läpikulkuliikenteessä olevia EU-jäsenmaan oleskeluluvan omaavia henkilöitä tai EU-jäsenmaan ja Venäjän kaksoiskansalaisia. Allegron liikenne on keskeytetty 28.3.2022 lukien. Itärajan maantierajanylityspaikkojen kautta ovat puolestaan voineet matkustaa kaikki, jotka täyttävät valtioneuvoston ulkorajaliikenteen rajoittamisesta 10.3.2022 tekemän päätöksen (rajoituksia on jatkettu 7.4.2022 tehdyllä päätöksellä) asettamat edellytykset. Pandemian torjuntaan liittyvien vaatimusten lisäksi maahan saapuvan henkilön on täytettävä muut maahantulon edellytykset. Maantierajanylityspaikkojen kautta matkustaneet ovat olleet pääasiassa kaksoiskansalaisia, kotimaihinsa palaavia EU-kansalaisia sekä välttämättömällä syyllä Suomeen matkustavia.

Ukrainan sota on lisännyt rajaliikennettä, mutta liikenteen kokonaismäärä on silti merkittävästi pienempi kuin ennen koronapandemiaa johtuen pandemian torjuntaan liittyvistä matkustusrajoituksista ja viisumivaatimuksista. Rajatarkastusviranomaisilla on vallitsevassa tilanteessa hyvät edellytykset maahan saapuvan henkilön ja hänen asiakirjojensa tarkastamiseen.

Helsingissä 12.4.2022

Sisäministeri Krista Mikkonen

VN/9739/2022-SM-2

Seuraavat henkilöt ovat allekirjoittaneet tämän asiakirjan sähköisesti /

Följande personer har undertecknat denna handling elektroniskt /

This document has been signed electronically by the following persons: